

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 589/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou, JUDr. Kristínou Mítrovou Polkovou, Na Priekope 174/13, Žilina, proti postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/4 Gn 125/23/1000 a jej upovedomeniu z 31. mája 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. IV/4 Gn 125/23/1000 a jej upovedomením z 31. mája 2024. Navrhuje napadnuté upovedomenie generálnej prokuratúry zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha priznania mu primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vyšetrovateľ Úradu inšpekčnej služby, útvaru inšpekcie, odboru inšpekčnej služby Stred, oddelenia vyšetrovania, Banská Bystrica (ďalej len „vyšetrovateľ inšpekčnej služby“), uznesením pod ČVS: UIS-219/0-OPOS-2023 zo 16. februára 2024 odmietol vec podozrenia zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa mali podľa (trestného) oznámenia sťažovateľa z 29. mája 2023 dopustiť ním označení príslušníci Policajného zboru tým, že 13. mája 2022 v presne nezistenom čase „na odbore Stred národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru v Žiline“ sťažovateľa pod nátlakom, zastrašovaním a vyhrážaním navádzali na spôsob a obsah výpovede v konkretizovanej trestnej veci. Vyšetrovateľ inšpekčnej služby trestné

oznámenie odmietol, pretože nebol dôvod na začatie trestného stíhania ani na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.

3. Proti rozhodnutiu o odmietnutí trestného oznámenia sťažovateľ podal 12. marca 2024 sťažnosť, ktorú Krajská prokuratúra v Trenčíne (ďalej len „krajská prokuratúra“) ako prokuratúra, ktorej bola vec podľa § 201 ods. 6 písm. a) Trestného poriadku prikázaná, uznesením č. k. 4Kn 71/23/3300-15 z 25. apríla 2024 ako nedôvodnú zamietla podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

4. Vzhľadom na výsledok sťažnostného konania sťažovateľ podaním z 30. apríla 2024 požiadal podľa ustanovení príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadosti o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní (ďalej len „príkaz č. 11/2019“) o preskúmanie postupu a rozhodnutia krajskej prokuratúry.

5. Generálna prokuratúra napadnutým upovedomením č. k. IV/4 Gn 125/23/1000-8 z 31. mája 2024 (doručeným sťažovateľovi 12. júna 2024) žiadosti sťažovateľa nevyhovela, pretože postup prokurátora krajskej prokuratúry v danej veci považovala za zákonný, a teda nezistila skutočnosti odôvodňujúce prijatie prokurátorského opatrenia nadriadeného prokurátora.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v prvom rade vytýka uzneseniu o odmietnutí jeho trestného oznámenia zo 16. februára 2024 zjavnú kontroverziu, keď na jednej strane vyšetrovateľ inšpekčnej služby uviedol, že k spáchaniu skutku nedošlo, a na druhej strane tvrdil, že konaním označených policajtov neboli naplnené znaky skutkovej podstaty prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa a ani znaky skutkovej podstaty iného trestného činu. Ak sa skutok nestal, bolo nadbytočné skúmať, či boli, alebo neboli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu. Podľa sťažovateľa vyšetrovateľ inšpekčnej služby neuviedol žiadnu právnu argumentáciu vo vzťahu k zákonnosti postupu policajtov a pri hodnotení skutkového stavu nepravdivo tvrdil, že medzi ich výpoveďami neboli rozpory. Sťažovateľ upresnil, že policajti (uvedení v trestnom oznámení) s ním nespísali žiadnu zápisnicu z procesného úkonu a ani žiaden záznam o účele jeho predvolania a okolnostiach, ktoré sa odohrávali v priestoroch polície. V uznesení vyšetrovateľa inšpekčnej služby nie je ani zmienka o tom, akým spôsobom bol vyšetrený a vyhodnotený postup jedného z policajtov, ktorý vo svojej kancelárii prikázal sťažovateľovi vyložiť mobilný telefón na stôl a znefunkčniť ho vybratím batérie. Postup vyšetrovateľa inšpekčnej služby tak nepovažoval za efektívne vyšetrenie všetkých okolností uvádzaných v trestnom oznámení.

7. Krajská prokuratúra podľa slov sťažovateľa vo svojom uznesení v podstate zopakovala argumentáciu vyšetrovateľa inšpekčnej služby bez konkrétneho zamerania sa na obsah riadneho opravného prostriedku. Z uznesenia krajskej prokuratúry sa sťažovateľ nedozvedel odpovede na konkrétne námietky proti postupu policajtov, a preto sťažnostné rozhodnutie vyznieva formalisticky s odkazom na zákonné ustanovenia Trestného zákona a Trestného poriadku, ktoré ale z hľadiska požiadavky riadneho objasnenia skutkového stavu nespĺňa parametre efektívneho vyšetrovania.

8. Ani napadnuté upovedomenie generálnej prokuratúry z 31. mája 2024 podľa sťažovateľa neposkytuje podklady na záver o splnení parametrov efektívneho vyšetrovania.

9. V upovedomení podľa sťažovateľa absentuje akákoľvek zmienka o vyšetrení a vyhodnotení príkazu policajného funkcionára na znefunkčnenie mobilného telefónu sťažovateľa a o vyšetrení a vyhodnotení aktivity tohto funkcionára po predvolaní sťažovateľa k procesnému úkonu vyšetrovateľom Národnej kriminálnej agentúry Stred v Žiline (ďalej len „vyšetrovateľ NAKA“). Rovnako v upovedomení chýba zmienka o vyšetrení a vyhodnotení obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa v priestoroch policajného pracoviska, keď tieto priestory môže predvolaná osoba opustiť len tak, že jej policajti odomkne zamrežovaný vstup. Sťažovateľ niekoľko desiatok minút nemal možnosť opustiť policajné priestory a musel v nich zotrvať v rozpore so svojou vôľou.

10. Podľa názoru sťažovateľa nezodpovedalo skutočnosti v napadnutom upovedomení uvedené tvrdenie, podľa ktorého nebolo možné zákonným spôsobom objektivizovať, že sťažovateľ bol predvolaný na pracovisko Národnej kriminálnej agentúry Stred v Žiline pod zámienkou. Dôkazné bremeno preukázať zákonný dôvod predvolania občana na políciu je práve na policajtovi, ktorý občana predvolal na konkrétny účel a je povinnosťou policajta preukázať naplnenie účelu predvolania. Tvrdenie generálnej prokuratúry je arbitrárne, pretože predvolaný občan nemá možnosť zákonným spôsobom objektivizovať dôvody predvolania ani úkon, na ktorého účel bol predvolaný, pretože žiaden záznam nebol vyhotovený, žiaden procesný úkon nebol vykonaný. Generálna prokuratúra tak nezákonným spôsobom preniesla dôkazné bremeno na predvolaného občana (sťažovateľa).

11. Tvrdenie generálnej prokuratúry, podľa ktorého je bežnou praxou, že určitá komunikácia môže prebiehať mimo formálnych zápisníc, najmä pokiaľ ide o organizačné alebo administratívne záležitosti, nesvedčí o rešpektovaní právnych noriem, ktorými je upravená činnosť policajta, a pokiaľ je to skutočne bežnou praxou, tak ide o prax nezákonnú. Sťažovateľ namieta, že nekomunikoval s orgánmi činnými v prípravnom konaní o organizačných a administratívnych záležitostiach, ale dostavil sa na políciu na podklade telefonického predvolania policajtom – vyšetrovateľom NAKA, ktorý konal v jeho trestnej veci v očakávaní riadneho procesného úkonu smerujúceho k ukončeniu prípravného konania v jeho trestnej veci.

12. Ako sťažovateľ uviedol, jeho vec je jedným z viacerých úkonov orgánov činných v prípravnom konaní, ale i súdov v jeho trestnej veci, ktoré predstavujú ponížujúce konanie, ako i mučenie sťažovateľa orgánmi verejnej moci. Tieto úkony začali v auguste 2019 vykonaním prehliadky kancelárie užívanej sťažovateľom počas výkonu funkcie sudcu, prehliadky bezpečnostnej schránky v peňažnom ústave, vznesením obvinenia pre vymyslené skutky vyšetrovateľom bez úradnej právomoci, väzbou, počas ktorej bol sťažovateľ podrobený vyhrážaniu, vydieraniu a navádzaniu k výpovediam príslušníkmi polície. Počas väzby bol vystavený mučeniu formou odopierania nerušeného spánku so zvyšovaním spánkovej deprivácie. Ponížujúce správanie, vyhrážky, vydieranie, mučenie smerovali k tomu, aby sa sťažovateľ zlomil vo väzbe, k čomu napokon došlo. Už v čase výkonu väzby bol v liečbe psychiatra a jeho konanie bolo okrem iného ovplyvnené užívaním medikamentov. Ani po prepustení väzby nedošlo k zlepšeniu jeho zdravotného stavu, práve naopak, musí sa podrobovať ambulantnej psychiatrickej liečbe.

13. Sťažovateľ je presvedčený, že ako poškodený vzniesol v trestnom oznámení a ďalších podaniach obhájitelné tvrdenie, že bol podrobený mučeniu alebo zlému zaobchádzaniu, preto

vznikla štátu v zmysle čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) povinnosť vykonať účinné vyšetrovanie.

14. Zároveň sťažovateľ uviedol, že si je vedomý, že pre účely konania pred ústavným súdom je to spravídla sťažovateľ, kto musí preukázať obhájiteľnosť svojich tvrdení. V situácii, keď konkrétne okolnosti incidentu úplne alebo v prevažnej miere patria do výlučnej znalosti štátnych orgánov, je na mieste, aby bolo dané pravidlo modifikované. Obstarávanie dôkazov o zlom zaobchádzaní by totiž bolo pre sťažovateľa, ktorý bol v čase tvrdeného útoku do istej miery izolovaný od okolitého sveta a ďalších osôb, ktoré by mu mohli pomôcť zaistiť nevyhnutné dôkazy, krajne obťažné až nemožné. V takýchto situáciách musia príslušné orgány z vlastnej iniciatívy obstarat' všetky dôkazy o incidente, a to vrátane zaistenia podrobného popisu okolností domnelou obeťou, forenzných dôkazov a podobne.

15. Je nesporné, že sťažovateľ nedostal možnosť doplniť svoje trestné oznámenie formou vyjadrenia k podaným vysvetleniam podozrivých policajtov, pretože samotné trestné oznámenie nemusí vždy obsahovať vyčerpávajúci podrobný popis prípadu a hlavne nemôže obsahovať vyjadrenie k tvrdeniam podozrivých osôb. Navyše, vyšetrovateľ inšpekčnej služby vôbec nepreveroval niektoré v trestnom oznámení uvádzané skutočnosti. V konečnom dôsledku rozhodnutie o odmietnutí trestného oznámenia je podľa sťažovateľa založené len a výlučne na vysvetleniach podaných podozrivými policajtmi.

16. Vyšetrovanie trestného oznámenia sťažovateľa nesplnilo požiadavky, podľa ktorých musí byť a) nezávislé a nestranné, b) rýchle, c) podrobené kontrole verejnosti a umožňujúce aktívnu participáciu poškodeného a d) dôkladné a dostatočné. Iba za splnenia týchto kumulatívnych podmienok je možné vykonané vyšetrovanie označiť za účinné a súladné zo sťažovateľovými právami podľa čl. 7 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 3 dohovoru. Sťažovateľ preto namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy na inú právnu pomoc v súvislosti s vyšetrovaním neoprávneného zásahu do jeho práv priznaných podľa čl. 7 ods. 2 listiny a čl. 3 dohovoru.

17. Skutočnosti popísané v trestnom oznámení sa odohrali v čase prebiehajúceho trestného konania vedeného proti sťažovateľovi, ktoré v súvislosti s dvomi skutkami dosiaľ nie je ukončené a pri prvom skutku prokurátor bývalého Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zastavil trestné stíhanie, pretože bolo bez pochybností preukázané, že sa skutok nestal. Išlo o jedno z konaní orgánov verejnej moci s cieľom dosiahnuť poddajný psychický stav sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/4 Gn 125/23/1000 a jej upovedomením z 31. mája 2024, ku ktorému malo dôjsť tým, že generálna prokuratúra akceptovala podľa názoru sťažovateľa nezákonný postup a rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní pri vybavení podaného trestného oznámenia, čo v konečnom dôsledku viedlo k jeho odmietnutiu. Napadnuté upovedomenie sťažovateľ považuje v podstate za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

19. Podanie trestného oznámenia ako formy inej ako súdnej ochrany nezaväzuje orgány činné v trestnom konaní začať na jeho základe trestné konanie. Subjektívne právo oznamovateľa na začatie trestného stíhania negarantuje ani ústava (II. ÚS 88/99, II. ÚS 42/00, III. ÚS 176/07) či dohovor (napr. Perez proti Francúzsku z 12. 2. 2004). Oznamovateľ trestnej činnosti má právo na to, aby sa kompetentný orgán (prokurátor, policajt) jeho oznámením zaoberal, nie však na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave. Rovnako nepatrí medzi základné práva a slobody ani povinnosť orgánu štátu kvalifikovať konanie, v ktorom sťažovateľ vidí porušenie svojich práv, ako trestný čin. Oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán zaoberal. Oznamovateľ má právo byť oboznámený s opatreniami prijatými na základe jeho oznámenia a má tiež právo žiadať prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovateľa po podaní oznámenia. Procesným oprávneniam oznamovateľa (poškodenej osoby) však nezodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní začať trestné konanie na základe jeho oznámenia (III. ÚS 372/2017, III. ÚS 237/2021).

20. Úlohou ústavného súdu primárne nie je preskúmať a posudzovať právne názory orgánov verejnej moci a ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie ústavných práv (III. ÚS 38/05). O porušení označeného základného práva (na inú právnu ochranu) by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by orgány činné v trestnom konaní nevenovali trestnému oznámeniu sťažovateľa pozornosť, ktorú vyžaduje zákon.

21. Pre posúdenie danej veci ústavným súdom bolo limitujúce, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napadol iba upovedomenie a postup generálnej prokuratúry. Svedčí o tom jednak úvod ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ ako osoba znáлая práva a zároveň zastúpený kvalifikovanou právnou zástupkyňou jednoznačne prezentoval, že ide o sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pre porušenie základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy upovedomením generálnej prokuratúry č. k. IV/4 Gn 125/23/1000-8 z 31. mája 2024 a postupom, ktorý mu predchádzal (sťažovateľ pritom nijako nešpecifikoval, že by malo ísť aj o postup orgánov činných v trestnom konaní, príp. o ich rozhodnutia), a jednak v návrhu na požadované rozhodnutie ústavného súdu (t. j. v petite) ani len náznakom nežiadal vysloviť porušenie základného práva rozhodnutiami a postupmi vyšetrovateľa inšpekčnej služby či krajskej prokuratúry a rovnako sa nedomáhal ich zrušenia.

22. Upovedomenie patrí k procesným úkonom orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdu. Spravidla je reakciou na žiadosť, návrh, podnet alebo iné podanie subjektu trestného konania odlišného od orgánu činného v trestnom konaní. Trestný poriadok ráta s inštitútom upovedomenia nielen ako vyrozumienia na žiadosť o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku, ale môže ísť napríklad aj o upovedomenie poškodeného o zaistení jeho nároku (§ 50 ods. 6 Trestného poriadku), o upovedomenie obvineného a jeho obhajcu týkajúce sa žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu (§ 79 ods. 3 Trestného poriadku) či upovedomenie obvineného a poškodeného o vrátení veci [§ 230 ods. 2 písm. d)]. Zo sémantického hľadiska sa upovedomením orgánu činného v trestnom konaní rozumie poskytnutie vyrozumienia o procesnom

úkonu (vykonanom alebo plánovanom) alebo na základe žiadosti subjektu trestného konania o tom, či je v jeho právomoci vyhovieť podaniu podávateľa a v pozitívnom prípade oznámiť mu rozsah prijatých opatrení. Ak argumenty podávateľa nemožno akceptovať, v upovedomení sa uvedú dôvody, ktoré bránia prijať ním požadované opatrenia. Pokiaľ ide o náležitosti upovedomenia, Trestný poriadok ich nepredpisuje. Samotný obsah a rozsah upovedomenia je tak ponechaný na úvahe jeho spracovateľa. Napriek tomu musí mať upovedomenie orgánov činných v trestnom konaní takú kvalitu, ktorá zodpovedá povahe procesného úkonu, ktorého sa dotýka, obsahu podania podávateľa a osobitostiam trestného konania, najmä jeho štádia, v ktorom sa poskytuje. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené dodáva, že na inštitút upovedomenia nemožno klást' rovnaké požiadavky, aké sú v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu [resp. judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“)] kladené na odôvodnenia právoplatných súdnych rozhodnutí (m. m. IV. ÚS 534/2012, III. ÚS 384/2015).

23. Práve okolnosť, že napadnutým je len upovedomenie generálnej prokuratúry, zároveň determinuje rozsah jeho možného ústavnoprávneho prieskumu z hľadiska požadovanej ochrany práv sťažovateľa, keďže predmetné upovedomenie bolo vydané v režime príkazu č. 11/2019. Takéto žiadosti osôb podávané podľa označeného príkazu generálneho prokurátora pritom nemožno považovať za riadny ani mimoriadny opravný prostriedok v zmysle príslušného procesnoprávneho predpisu, ktorým sa riadi trestné konanie. Pritom sú to práve rozhodnutia o opravných prostriedkoch trestného konania (podľa Trestného poriadku), proti ktorým prioritne náleží uplatňovanie ochrany podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri napr. I. ÚS 28/2024). Túto možnosť, t. j. ústavnoprávne relevantným spôsobom napadnúť ústavnou sťažnosťou uznesenie krajskej prokuratúry ako rozhodnutie o riadnom opravnom prostriedku v zmysle Trestného poriadku, však sťažovateľ riadne nevyužil (pozri predchádzajúci bod odôvodnenia tohto rozhodnutia).

24. Za týchto okolností je oprávnenie ústavného súdu vo vzťahu k napadnutému upovedomeniu generálnej prokuratúry ohrozené na skúmanie, či sa generálna prokuratúra žiadosťou sťažovateľa adekvátne zaoberala a informovala ho o výsledku jej vybavenia.

25. Generálna prokuratúra preskúmaním obsahu vyšetrovacieho spisu sp. zn. UIS- 219/0-OPOS-2023 a dozorového spisu krajskej prokuratúry sp. zn. 4Kn 71/23/3300 dospela k záveru, že sťažovateľom prednesené námietky bolo potrebné považovať za nedôvodné a vydané rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní za zákonné. V podstatnej časti na tieto v podrobnostiach poukázala a bez zásadnejších výhrad sa s nimi stotožnila.

26. Generálna prokuratúra konštatovala, že na základe vykonaných dôkazov bolo zistené, že konanie podozrivých osôb, tak ako to bolo uvedené v trestnom oznámení, sa preukázateľne nestalo. Podozrivý policajt – vyšetrovateľ NAKA síce uviedol, že si na okolnosti posudzovanej veci už nepamätá, avšak absencia spomienok na konkrétnu udalosť automaticky neznamená potvrdenie skutkového stavu a tento argument teda ešte nepreukazuje nezákonnosť jeho konania. Policajný funkcionár (druhý policajt označený v trestnom oznámení, pozn.) vo svojej výpovedi síce nepoprel prítomnosť sťažovateľa v priestoroch Národnej kriminálnej agentúry Stred v Žiline, ale to tiež samo osebe ešte nebolo dôvodom na prijatie záveru, že malo dôjsť z jeho strany k protiprávnemu konaniu. Generálna prokuratúra poukázala najmä na to, že v prípade sťažovateľovej prítomnosti v týchto priestoroch neboli zistené žiadne dôkazy o tom, že by mal byť podrobený nátlaku alebo zastrášaniam.

27. Rovnako neboli preukázané prejavy policajnej svojvôle a psychickej brutality, a teda neexistujú žiadne objektívne dôkazy na ich podporu. Tvrdenia sťažovateľa, že bol na pracovisko Národnej kriminálnej agentúry Stred v Žiline predvolaný pod zámienkou, čo nebolo ani poznamenané v príslušnej zápisnici, pretože žiadny úkon trestného konania nebol vykonaný, taktiež nebolo možné zákonným spôsobom objektivizovať. Je bežnou praxou, že určitá komunikácia môže prebiehať mimo formálnych zápisníc, najmä pokiaľ ide o organizačné alebo administratívne záležitosti. Samotná údajná absencia zápisnice ešte nepreukazuje protiprávnosť konania.

28. Ani na namietané obmedzenie osobnej slobody bez skutkového a právneho základu neboli zistené žiadne dôkazy. Konanie o trestnom oznámení nepreukázalo, že sťažovateľ mal byť zadržávaný nezákonne a jeho prítomnosť v priestoroch Národnej kriminálnej agentúry Stred v Žiline bola v súlade s právnymi predpismi a zaužívanými postupmi.

29. Ústavný súd pre úplnosť považoval za potrebné uviesť niektoré zistenia orgánov činných v trestnom konaní, s ktorých rozhodnutiami sa generálna prokuratúra stotožnila. Vyšetrovateľ inšpekčnej služby vo svojom rozhodnutí jasne prezentoval, že k preukázaniu viny príslušníkov polície musia existovať priame alebo nepriame dôkazy, ktorých súhrn musí tvoriť logickú a ničím nenarušovanú sústavu vzájomne sa dopĺňujúcich dôkazov, ktorá vo svojom celku nielen spoľahlivo preukazuje všetky okolnosti skutku, v ktorom sa vidí trestný čin a usvedčuje z jeho spáchania páchatel'a, ale súčasne vylučuje možnosť akéhokoľvek iného záveru, a v tomto smere je jediným dôkazom len tvrdenie oznamovateľa – sťažovateľa, proti ktorému stoja výpovede dvoch policajtov, ktoré jednoznačne vyvracajú jeho tvrdenie. Zároveň vyšetrovateľ inšpekčnej služby dospel v danej veci po uplatnení postupu podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku (hodnotenie dôkazov podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolnosti prípadu jednotlivo i v ich súhrne) k záveru o absencii naplnenia tak objektívnej, ako aj subjektívnej stránky trestného činu ako jeho obligatórných znakov, t. j. nebolo preukázané, že by označení policajti vykonávali svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech.

30. Krajská prokuratúra vzhľadom na aktuálny stav dokazovania považovala uznesenie vyšetrovateľa inšpekčnej služby za vecne správne a zákonné, pritom konštatovala, že v tom čase už neprichádzali do úvahy žiadne procesné úkony.

31. Podľa názoru ústavného súdu z uvedenej rekapitulácie napadnutého upovedomenia jednoznačne vyplýva, že generálna prokuratúra sa v rámci svojej právomoci žiadosťou sťažovateľa v primeranom rozsahu zaoberala, túto vyhodnotila a o výsledku jej preskúmania sťažovateľa upovedomila. Jej závery pritom (v spojení so závermi orgánov činných v trestnom konaní) nemožno považovať za arbitrárne či neodôvodnené, alebo vnútorne rozporné. Práve naopak, sú čitateľné, zrozumiteľné, podložené skutkovými zisteniami a príslušnou právnou úpravou. Takýmto postupom tak generálna prokuratúra dala zadosť ochrane právam sťažovateľa, ktoré mu v tomto type konania vzhľadom na jeho povahu prináležali.

32. Za tejto situácie ústavný súd, zvlášť pri absencii ústavne relevantného napadnutia podstatných rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní (ktorými bolo rozhodnuté o trestnom oznámení sťažovateľa), nemohol konštatovať neprípustný zásah generálnej prokuratúry do garancií, ktoré sťažovateľovi priznáva čl. 46 ods. 1 ústavy.

33. Pokiaľ sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti naznačil možný zásah do jeho práva zaručeného v čl. 3 dohovoru (obdobne aj čl. 7 ods. 2 listiny), ktorého porušenie v navrhovanom petite však vysloviť nežiadal, ústavný súd uvádza, že úlohou tohto ustanovenia je ochrana jednotlivca pred zásahmi do jeho fyzickej a mentálnej integrity. Ide o absolútny zákaz, ktorý má byť vždy dodržiavaný a prednostne uplatňovaný, čím sa otvára široký priestor na aplikáciu (III. ÚS 110/2011). Ústavný súd zdôrazňuje, že namietané „zlé zaobchádzanie“ musí dosahovať určitú minimálnu úroveň závažnosti, ak má spadať do vecného rozsahu práv podľa uvedeného článku dohovoru. Vyhodnotenie tohto minima je relatívne: závisí od všetkých okolností prípadu, ako sú napríklad povaha a kontext zaobchádzania, jeho trvanie, jeho fyzické a psychické následky a v niektorých prípadoch pohlavie, vek, zdravotný stav obete (pozri Price proti Spojenému kráľovstvu, č. 33394/96, § 24, ECHR 2001-VII). Tvrdenia o zlom zaobchádzaní musia byť podložené primeranými dôkazmi. Na účely preukázania skutkového stavu Európsky súd pre ľudské práva používa kritérium dôkazu „nad všetku rozumnú pochybnosť“ („*au-delà de tout doute raisonnable/beyond any reasonable doubt*“). Taký dôkaz môže vyplývať aj zo súboru indícií alebo nevyvrátených, dostatočne závažných, presných a rovnakým smerom ukazujúcich domnienok (rozsudky ESLP vo veci Selmouni proti Francúzsku z 28. 7. 1999, bod 88 a Aydin proti Turecku z 25. 9. 1997, bod 73).

34. Vo všeobecnosti je čl. 3 dohovoru chápaný tak, že ukladá primárne negatívnu povinnosť zmluvným štátom, aby sa zdržali konania spôsobujúceho vážnu ujmu osobám nachádzajúcim sa v jeho právomoci (rozsudok Hristozov a ostatní proti Bulharsku z 13. 11. 2012, bod 111). Ak osoba tvrdí, že bola podrobená mučeniu alebo zlému zaobchádzaniu a obráti sa na orgány činné v trestnom konaní, tie majú v určitých situáciách povinnosť uskutočniť účinné vyšetrenie. Ide však o povinnosť prostriedkov, nie výsledku. Jej obsahom je zaistiť, že príslušné štátne orgány budú konať kompetentne, efektívne a vynaložia všetku rozumne potrebnú snahu, aby vec riadne vyšetrili, objasnili a aby ich konanie bolo vo všeobecnej rovine spôsobilé vyústiť do potrestania zodpovedných osôb. Orgány musia vždy vynaložiť vážne úsilie, aby zistili, čo sa stalo, a nemajú vychádzať z unáhlených či nepodložených záverov pri ukončení vyšetrenia. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudského práva vyplývajú nasledujúce požiadavky na vyšetrenie: i) nezávislosť a nestrannosť, ii) dôkladnosť a dostatočnosť, iii) rýchlosť, iv) verejná kontrola a účasť obete (rozsudok X a ďalší proti Bulharsku z 2. 2. 2021, bod 189, rozsudok Al Nashiri proti Rumunsku z 31. 5. 2018, bod 641).

35. Sťažovateľom uvedené námietky v podstate smerujú len k nedodržaniu druhej uvedenej požiadavky, konkrétne v zložke objektívnosti dokazovania či k hodnoteniu dôkazov. Odpovede generálnej prokuratúry v napadnutom upovedomení (tak ako to už bolo prezentované v bodoch 24 – 29 odôvodnenia tohto rozhodnutia) však podľa ústavného súdu nesvedčia o tom, že by vyšetrenie zo strany vyšetrovateľa inšpekčnej služby, resp. krajskej prokuratúry vykazovalo nedostatky nezlučiteľné s obsahom označeného práva. Preto ani v prípade riadne uplatnenej požiadavky smerujúcej k vysloveniu porušenia práva sťažovateľa podľa čl. 3 dohovoru a čl. 7 ods. 2 listiny postupom a upovedomením generálnej prokuratúry by nevedlo k jej vyhoveniu ústavným súdom.

36. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti ide, keď namietaným postupom príslušného orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo

slobodou, ktorých porušenie namietal, prípade z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú ústavnú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 565/2017, I. ÚS 584/2020).

37. S prihliadnutím na všetky dosiaľ uvedené skutočnosti a okolnosti danej veci ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

38. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu